

SEPTEMBER 2025

V.U.: Formaat vzw, t.a.v. Noura Benchicar - De Wittestraat 2, 2600 Berchem
T 03 226 40 83 - info@formaat.be - www.formaat.be

magazine

van Formaat

De jeugd van tegenwoordig

Colofon

Met medewerking van
Nick Beerens
Gudrun Caelen
Sineray Karaca
Katrien Van de Mosselaer
Thiska Van Durme

Eindredactie
Jessica Vanhoeck

Vormgeving
Pepijn Haghebaert

Coverfoto
Ruth Gysemans

Druk
Symeta Hybrid, Leuven

Verantwoordelijke uitgever
Formaat vzw
t.a.v. Noura Benchicar
De Wittestraat 2
2600 Berchem

Vlaams Gewest
Ondernemingsnummer: 0410 935 352
RPR afdeling Antwerpen
www.formaat.be – info@formaat.be

Formaat creëert ruimte voor jongeren en hun initiatieven door open jeugdwerk te stimuleren, te ontwikkelen en te verbinden. Met meer en sterker open jeugdwerk dragen we bij aan een meer duurzame samenleving die haar diversiteit inzet als een sterkte.

Vraag of opmerking?
redactie@formaat.be

**for
maat**

Dit magazine is gedrukt op 100% gerecycleerd FSC®-gecertificeerd papier.

Voorwoord

Forever young, I want to be forever young!

— Alphaville

Dit is de schoonste tijd van je leven. Maar wat als jij je nu net onzeker en af en toe eens eenzaam voelt? De stress van je studies of werk je soms wat te veel wordt? Dan is er gelukkig nog een plaats waar je gewoon mag zijn. Je handen in de lucht steken en er allemaal geen f*ck om geven. Waar je creatieve ziel zich mag uitleven zonder dat je daar punten voor krijgt. Waar je mag komen chillen en niemand dat tijdsverspilling noemt. Je jeugdhuis of open jeugdwerking is jouw plek. Een plek om te zijn, een plek die jij vorm mag geven en een plek waar je samen je jeugd mag beleven.

***En de jeugd van tegenwoordig is
vervelend en ondankbaar***

***Want de toekomst is onzeker,
maar alles is vervangbaar***

— Pommeliën Thijs

Jong zijn is niet altijd gemakkelijk. Daarom kreeg dit magazine de titel 'de jeugd van tegenwoordig'. Iedereen die deze woorden in de mond neemt, is vergeten dat ze zelf ooit jong waren. In dit magazine laten we zien waar jullie mee bezig zijn. Zie 't ons doen. Dat is niet voor niets de naam van onze open jeugdwerktweedaagse op 8 en 9 mei 2026 (zie p. 43). Want ondanks alle absurde regelgevingen waar jullie elke dag tegen vechten, ondanks alle onzekerheden die onze wereld met zich meebrengt, doen jullie het fantastisch. Daar willen we even bij stilstaan.

Je suis pas tout seul à être tout seul

— Stromae

Ten slotte willen we in deze editie ook tonen dat jongeren verbinding zoeken met elkaar. Jullie spelen daar als open jeugdwerkingen een cruciale rol in. Een tweede thuis bieden, de buurt samenbrengen (zie p. 10 en 30), samen organiseren (zie p. 22), een hechte community uitbouwen (zie p. 14) of zelfs samen onrecht bestrijden (zie p. 4). Laat je inspireren door wat andere werkingen doen en onthoud vooral: samen is alles mogelijk. Veel leesplezier!

Inhoud

4 Dossier: politiserend werken in het open jeugdwerk

“Wanneer iets niet klopt, spreek je hierover uit”

10 Sundays in Breendonk

Hoe Jeugdhuis 't Schuur met de buurt bouwt aan de toekomst

14 Community building is geen tovertruc, maar het voelt wel magisch

Hoe KAPOW vzw samen met jongeren een bruisende community bouwt

22 Muziek als bindmiddel

Samen organiseren in Jeugdhuis Comma

30 De krachten bundelen met de buurt

Jongerengemeenschap Scharnier legt een stevig fundament tijdens Witgoor Kermis

36 “We willen de jongeren overtuigen dat dit een veilige plek is”

Hoe Jeugdhuis Distel een ATTENT-jeugdhuis werd

En nog veel meer:

- Tips voor een coachgesprek – **34**
- Test: hoe verbindend ben jij? – **18**
- Open jeugdwerk als plek van troost – **42**

Dossier: politiserend werken in het open jeugdwerk

“Wanneer iets niet klopt, spreek je hierover uit”

Politiserend werken is een van de bouwstenen van het open jeugdwerk. Maar wat is dat nu eigenlijk? En hoe doe je aan politiserend werken? In mei kwam Mernisa op bezoek bij Kapsalon DAR, een podcast van Averroes vzw (een van onze Gentse leden). Ze werd daar uitgenodigd omdat ze een zeer moedige speech heeft gehouden tijdens de provincieraad van Oost-Vlaanderen waar een hoofddoekenverbod in alle Oost-Vlaamse provinciale scholen werd goedgekeurd. Daarna legde Mernisa een uitdagend parcours af waarin ze politiserend te werk ging om te strijden tegen dit verbod. Toen we het interview afnamen was er nog niet veel schot in de zaak gekomen, maar nu kunnen we vertellen dat de beslissing van de provincieraad werd vernietigd.

Foto: Jessica Vanhoeck
Illustratie: Schetsboekgeheimen

Wanneer onrecht je persoonlijk raakt

Politiserend werken start altijd bij een situatie die je persoonlijk raakt. Iets wat je onrechtvaardig vindt, voor jezelf of voor anderen. Bij Mernisa raakte het hoofddoekenverbod op school een gevoelige snaar. “Ik deed mijn stage bij het provinciaal onderwijs, campus Gent Henleykaai. Daarvoor kwam ik te weten dat er op een provincieraad gestemd zou worden over een hoofddoekenverbod in het provinciaal onderwijs van Oost-Vlaanderen. Zelf draag ik sinds het derde middelbaar een hoofddoek. Zo’n verbod bracht me terug naar die tijd: ik moest toen voor de schoolpoort mijn hoofddoek afdoen, anders werd ik niet geaccepteerd en had ik geen recht op onderwijs. Die emoties zitten nog altijd diep. Ik wil niet dat er nog steeds meisjes dit moeten meemaken. Dus ik schoot meteen in actie en ben naar die provincieraad afgezakt.” Op dat moment volgt Mernisa de geijkte wegen en doet ze nog aan politiek handelen.

“Ik wil niet dat er nog steeds meisjes dit moeten meemaken”

Mernisa

F Politiserend werken, wat is dat?

Politiserend: wacht, dat klinkt een beetje als politiek? Maar dat is het niet. Het kan zijn dat je tijdens het politiserend werken in contact gaat komen met (lokale) politici, aangezien zij die macht in handen hebben. Politiserend werken gaat vooral over in vraag stellen wat vanzelfsprekend lijkt. Wanneer je onrecht ziet, ga je het aankaarten en je stem versterken. Je kan dat doen via het bestaande systeem: een jeugdraad, een gemeenteraad, via het lokale bestuur, ... Dan spreken we van beleidsgericht werken. Dat kan je met je jeugdhuis ook doen. Maar wat als het systeem net het probleem is? Dan moet je van buitenaf handelen. Dat noemen we politiserend werken. Macht speelt hierbij een rol. Je gaat iets wat normaal en niet als problematisch wordt ervaren in vraag stellen. Let op: politiserend werken doen we vanuit een constructieve insteek. Je wil iets veranderen of verstoren, niet iets vernietigen. Het gemeentehuis in brand steken hoort er dus niet bij. Een zitstaking in de inkomhal kan dan weer wel.

Politiserend werken: het normale beeld verstoren

Onze wereld vertrekt vanuit een bepaalde machtsstructuur. Wie de macht heeft, mag de agenda bepalen en beslist wat normaal is. Jij gaat dat beeld verstoren. Je gaat de machthebbers uitdagen om wat vanzelfsprekend lijkt te veranderen. Mernisa stond plots oog in oog met Kurt Moens, raadslid en gedeputeerde.

A woman wearing a dark blue hijab and a white long-sleeved button-down shirt is sitting at a wooden table with a checkered pattern. She is looking towards the camera with a slight smile. Her hands are resting on the table. In the background, there is a large, fluffy, white, cloud-like light fixture hanging from the ceiling. To the right, there is a green wall with a shelf holding various items, including a yellow pear-shaped object and some green plants. The overall atmosphere is warm and cozy.

“Of je nu een politieker bent met een grote titel, dat doet me niet zoveel. Ik heb enkel schrik van mijn mama”, vertelt Mernisa al lachend.

“Nadat ik meerdere keren over het hoofd werd gezien, nam ik zelf het woord”

Mernisa

teerde van de provincieraad. “Dat was een vreemde ervaring. We werden in een apart kot gezet en toen kwam Moens luisteren naar onze bezorgdheden. Voor mij voelde het meteen aan als een soort poppenkast. Want het was niet met de andere verkozenen en enkel Moens zat daar. Hij was eerder een muur waartegen je praat. Hij luisterde en dan argumenteerde hij terug. Hij kwam zijn standpunt verdedigen. Er ging niets meer veranderen. Nadat ik meerdere keren over het hoofd werd gezien, dacht ik: ‘f*ck it, ik neem zelf het woord.’ Ik wou dat hij besepte waar ze mee bezig zijn.”

De spontane tussenkomst van Mernisa tijdens de provincieraad ging viraal op TikTok en Instagram. “De eerste video’s die viraal zijn gegaan van mij op de provincieraad, daar was ik niet van op de hoogte. Ik vroeg nog aan mijn zus of ze het had gefilmd en vond het goed dat ze dat niet had gedaan. Maar iemand anders duidelijk wel. Ik zag plots de video viraal gaan. Dat vond ik eerst vrij moeilijk, want ik ben nogal een privépersoon. Maar ik vond het wel belangrijk dat het een plaats kreeg. Alles wat gezegd moet worden, is erin gezegd. Ik zeg het in de video ook: ‘mijn zussen.’ Het gaat over een hele gemeenschap, niet alleen over mij.”

Bij politiserend werken ga je een meningsverschil over de samenleving en hoe die zou moeten zijn zichtbaar maken. Daar was Mernisa, op een zeer spontane manier, in geslaagd. Maar daar bleef het voor haar niet bij. Ze ondernam nog meer acties: “Met het burgerinitiatief Mijn School, Mijn Keuze en de Vereniging Gentse Moskeeën zijn we met verschillende

politici in gesprek gegaan. Voor mij was het de eerste keer dat ik zoiets deed. Er waren enkele partijen die zich duidelijk hadden uitgesproken over hun standpunt en daar geen verandering in wilden brengen. Er waren ook enkele partijen die zich hebben onthouden, daarmee zijn we in gesprek gegaan. Die gesprekken leken dan goed te gaan, maar er werden dan geen concrete maatregelen genomen. Dat kan wel pijn doen. Soms hebben mensen niet de mogelijkheid om iets te doen. Ik weet dat politiek heel complex is, maar dat activistisch kantje van mij kan dat niet goed begrijpen.”

Bondgenoten zoeken

Politiserend werken kan je niet alleen. Daarvoor heb je een sterk netwerk voor nodig. Om op te kunnen steunen, om dingen te laten bewegen en om samen een strategie te bepalen. “Sluit je aan bij iets. Je kan het gevecht niet alleen aan. Engageer je en spreek je erover uit. Op welke manier maakt niet uit: artistiek, een protest, een post. Laat het niet zomaar gebeuren.”

Er zijn drie zaken waar je bij politiserend werken op inzet:

- 1 De kwestie zichtbaar maken
- 2 Verandering eisen
- 3 Zelf verandering realiseren

Met je netwerk ga je hier acties aan koppelen. Bij de kwestie van het hoofddoekenverbod waren er heel wat organisaties die hier zijn opgesprongen. Zo was er de Vereniging Gentse Moskeeën die zich hard heeft ingezet en het burgerinitiatief Mijn School, Mijn Keuze. “Ik heb mezelf achter Mijn School, Mijn Keuze gezet. We hebben ons hard ingezet om handtekeningen te verzamelen voor een petitie. Zelf zoek ik nog naar wat ik als individu kan doen. Ik voel me soms wat ontmoedigd, daar moet ik eerlijk in zijn. Ik denk nog even na hoe ik op mijn manier die druk nog kan uitoefenen.”

Mernisa zorgde er na de provincieraad voor dat de kwestie zichtbaar werd. Daarvoor passeerde ze bijvoorbeeld in de podcast van Kapsalon DAR, een project van Formaatlid Averroes vzw. “Ik werd uitgenodigd voor de podcast. Ik kende de jongeren al, want mijn mama heeft een eigen organisatie, House of Nour, in hetzelfde gebouw en werkt samen met Averroes. Ik vond het wel heel fijn dat ze het een plaats wilden geven in de podcast, want ze zijn kieskeurig over wie ze uitnodigen. Via de podcast maken zij problematieken bespreekbaar die hun dwarszitten. Ze hebben me keihard geholpen en veel tips gegeven. Het was vooral mooi om te zien dat zij er ook zo mee inzitten.” Daarna trok Mernisa ook naar de Vlaamse en Gentse Jeugdraad. “Ik ben een heel actieve Gentenaar en zit zelf in de Gentse Jeugdraad, dus ik ken wel wat mensen uit de jeugdraden. Ik heb hen persoonlijk gestuurd: we moeten hier iets mee doen, want dit kan niet. Ze hebben dat dan zelf vastgegrepen omdat ook zij dit problematisch vonden voor onze jeugd. Daar ben ik heel dankbaar voor.”

Moed en draagkracht

Zelfs met een heleboel bondgenoten rond je heen kan politiserend werken zwaar wegen. Je gaat in tegen wat mensen vanzelfsprekend vinden en verstoort hun beeld. Dat kan soms heftig en uitputtend zijn. Het is dus belangrijk om op voorhand na te denken over hoe betrokken je wil zijn en of je de moed of daadkracht hebt om de kwestie aan te kaarten. “Niemand van mijn naasten was verschoten dat ik had geroepen tegen politici. Ik had altijd al zo’n kantje. Maar nu moet ik uitzoeken hoe ik hier iets duurzaam van kan maken. En of ik bereid ben om me als individu zo publiekelijk open te stellen. Ben ik al het gezicht van de campagne en wil ik dat blijven zijn? Ik weet dat er veel mensen achter me staan en naar me opkijken, maar ik weet niet of ik daar het juiste profiel voor ben.”

Gelukkig was er voor Mernisa een heel netwerk dat haar steunde. “Ik ben van de Marokkaanse gemeenschap, maar er zijn verschillende gemeenschappen samengekomen en die waren extreem positief over wat ik heb gedaan. Vaak spreken mensen zich uit over de hoofddoek die zelf geen hoofddoek dragen. Of het nu voor of tegen is. Het feit dat dit zo emotioneel beladen was en zo spontaan is voortgekomen, dat is bij veel mensen binnengekomen. Ik heb het gewoon uitgespuwd, want ik was moe en ik was het beu. Veel mensen herkenden zich hierin. Er zijn ook negatieve reacties geweest. Ik denk dat je dat altijd gaat hebben. Ik werd gelukkig wat beschermd en ik ben hier vrij nonchalant in. Ik ga daar niet slechter van slapen. Ik heb heel veel reacties gekregen van vrouwen met en zonder hoofddoek.

“Ik heb het niet alleen gedaan, het waren echt verschillende gemeenschappen die samenkwamen om dat waar te maken. Die verbondenheid was heel mooi om te zien.”

Mernisa

“Als je systematisch onrecht wil aankaarten, is dat een zwaar gevecht. Dat heb ik zelf gemerkt. Je moet heel hard kijken welk gevecht je aan kan of niet. Niet opgeven. Dat is het belangrijkste.”

Mernisa

Zelfs vrouwen die geen moslim zijn die zoiets hadden van: *my body, my choice*. Ik vond dat heel wijs. Mannen ook. Veel mannen die het goed vonden dat ik voor mezelf ben opgekomen. Thuis ben ik de enige van mijn zussen die een hoofddoek draagt, maar mijn gezin stond wel altijd aan mijn zijde.”

Wanneer is het een succes?

Dat is een van de meest belangrijke vragen in het verhaal van politiserend werken. Stel doelen op en bepaal wanneer jij het een succes vindt. Soms moet je tevreden zijn met kleine, realistische stappen en die successen vieren. “We hebben een signaal gegeven aan de jeugd dat we hiermee niet akkoord zijn. Ik denk dat het even een *wake-up call* was voor velen over de generaties heen. Er waren veel jonge dames die naar me toe zijn gekomen: Mernisa, ik vind dat heel sterk wat je hebt gedaan. Van Henleykaai zijn er mensen in gesprek gegaan met Moens en die hebben hem ook gezegd waar het op stond. Ze hadden geen schrik meer. Dat vond ik heel mooi, die verbondenheid.”

Toen we met Mernisa op interview gingen, was het hoofddoekenverbod nog steeds goedgekeurd. Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur Hilde Crevits (CD&V) heeft de beslissing van de Oost-Vlaamse provincieraad rond het hoofddoekenverbod in provinciale scholen vernietigd. Die vernietiging kwam er na een klacht – ingediend door Mijn School, Mijn Keuze – over de procedure die gevolgd werd door de provincieraad.

“Dat brengt wel degelijk een zekere rust en blijdschap. Althans voor het komende schooljaar. Voor leerlingen betekent dit dat ze zich kunnen focussen op educatie zoals het hoort. Voor mij persoonlijk is het licht weer aangegaan om mijn carrière en plannen als leerkracht op te starten”, aldus Mernisa. Maar de strijd rond het hoofddoekenverbod is nog niet afgelopen.

“Moens liet in de media al weten dat ze het opnieuw willen invoeren. Het valt af te wachten of dit zal gebeuren.” Dat Mernisa dat niet zal laten gebeuren, is duidelijk. “Het mag niet zijn. Er zijn genoeg echte problemen binnen het onderwijs die moeten aangepakt worden.” Mernisa kan vooral niet begrijpen waarom er zo wordt gepolariseerd rond dit thema. De wereld is al verdeeld genoeg. “Voor mij zit het probleem niet bij de vrouw met hoofddoeken, maar bij wie haar beperkt of veroordeelt.”

“Ik snap niet waarom mensen zo willen polariseren. De wereld is al verdeeld genoeg.”

Mernisa

Tips van Mernisa

Mernisa herkende onrecht, sprak zich uit, ging de confrontatie aan, zocht bondgenoten, zette in op bewustwording en bouwde samen met anderen aan verandering. Dat is politiserend werken: vanuit persoonlijke betrokkenheid iets dat “vanzelfsprekend” lijkt in vraag stellen en samen nadenken over hoe het anders kan. En dat kan dus perfect starten vanuit een open jeugdwerking.

Hier nog enkele tips die Mernisa meegeeft:

Spreek je uit, op jouw manier. Artistiek, in een protest of online. Maar laat het niet zomaar gebeuren.

Kies je gevechten. Je kan niet alles tegelijk doen. Kijk wat je wil en kunt dragen.

Zoek bondgenoten. Alleen lukt het niet. Sluit je aan bij een organisatie of netwerk.

Wees strategisch. Zeg waar het op staat, maar denk ook na over hoe je het zegt en blijf constructief.

Laat je niet doen. Ook al voel je je ontmoedigd, weet dat je impact hebt.

Voorbeelden uit het open jeugdwerk

- **BTNee actie van Formaat:** in 2015 stond de btw-vrijstelling voor jeugthuizen op de helling. Formaat organiseerde een grootse actie en zorgde ervoor dat alle jeugthuizen die onder de btw-drempel van 80.000 euro vallen, vrijgesteld zijn van de btw-plicht.
- **Jeugdhuis Loco** in Sijslele voelde zich niet gehoord door het gemeentebestuur. Ze organiseerden ‘De Koudste Dag’ om aan te kaarten dat ze de energiekosten voor hun jeugdhuis niet langer konden betalen.
- **Jeugdhuis De Schup** kampt al een tijdje met een rattenplaag waar niemand iets aan doet. Daarom organiseren ze een ‘rattenrave’ waar je gezellig kan raven met de huisratten.
- **Het Entrepot** zet een duidelijke banner op hun website: “🍉 Stop genocide 🍉 Free Palestine” om het oorlogsgeweld in Gaza aan te vechten.

Sundays in Breendonk

Hoe Jeugdhuis 't Schuur met de buurt bouwt aan de toekomst

Elke zondag tovert Jeugdhuis 't Schuur zijn terras om tot een zomerbar, waar jong en oud welkom is voor een drankje, een babbel en een portie sfeer. Sundays zijn niet zomaar een reeks gezellige evenementen. Ze zijn uitgegroeid tot een manier om de buurt dichterbij het jeugdhuis te brengen én nieuwe mensen er kennis mee te laten maken. We spraken met Helen en Elien, twee vaste waarden in het jeugdhuis, over het geheim achter hun Sundays.

Foto's: Jessica Vanhoeck

Iedere zondag een ander verhaal “Elke zondag in juli en augustus is er een andere groep die het concept invult,” vertelt Elien. “Dat kan een jeugdvereniging zijn, maar evengoed een vriendengroep of een sportclub.” De kernploeg van het jeugdhuis ondersteunt waar nodig. “Wij zorgen voor de planning, communicatie en inkleding. De groep zelf kiest een concept, regelt drank en eten en brengt volk op de been. Zo is het echt van hen.”

“Je ziet dat elke groep een eigen publiek meebrengt”

Helen

Dat werkt. Sundays zijn uitgegroeid tot een vaste waarde in Breendonk. “Je ziet dat elke groep zijn eigen publiek meebrengt,” zegt Helen. “Sommige groepen maken het extra speciaal. Vorig jaar nodigden ‘De Pruvers’ bijvoorbeeld een tattoo-artiest uit. Ze bakken ook speciale hamburgers die veel beter zijn dan de klassieke hamburgers.”

Sundays zijn intussen een echte trekpleister geworden. En dat is ook goed voor het jeugdhuis. “Normaal krijgen we vooral jeugd over de vloer,” legt Elien uit. “Maar op Sundays zie je ook ouders, grootouders en jonge kinderen. We zetten zelfs extra in op kindersanimatie, zodat ouders langer blijven hangen.”

Van burenen naar bondgenoten

Een opvallend effect van Sundays is de sterkere band met de buurt. “We zitten hier dicht tegen appartementsgebouwen,” vertelt Helen. “Als er dan eens een fuif is met wat meer lawaai, is het belangrijk dat die burenen weten wie we zijn. Dan bellen ze ons bij overlast in plaats van de politie en kunnen we het meestal snel oplossen.” Daarom organiseerden ze dit jaar voor het eerst een burendrink. “We hebben briefjes in de bus gestoken met een uitnodiging voor een drankje net voor Sundays beginnen. Dat werkte geweldig. De burenen bleven hangen en een heleboel burenen hebben ons nadien een bedankmail gestuurd.”

“Meerdere burenen hebben ons nadien zelfs een bedankmail gestuurd”

Helen

Elien vult aan: “De burendrink was een idee van de raad van bestuur en onze kernploeg. We wilden tonen dat we de relatie met de buurt belangrijk vinden. En het is leuk als je elkaar gewoon kent. Dan wordt er sneller gepraat in plaats van geklaagd.”

Een zachte instap voor jongeren

Ook jongeren uit de buurt vinden hun weg naar het jeugdhuis via Sundays. “De drempel om naar een fuif te komen is soms groot,” vertelt Elien. “Nu komen ze wel al naar de zomerbar en leren ze ons zo beter kennen. Zo zijn ze sneller geneigd om ook tijdens het jaar eens naar hier te komen.” Door die instap verlaagt de afstand tot het jeugdhuis.

“Vandaag zijn er een paar 14- en 15-jarigen die meehelpen met onze jaarlijkse barbecue. Ze vinden dat fantastisch,” zegt Helen. “Over een paar jaar zijn zij de vaste jeugdhuis-bezoekers.”

“Vandaag helpt er een groepje 14- en 15-jarigen mee en dat is onze opvolging”

Helen

Tips voor andere jeugthuizen

Volgens Helen en Elien hoeft het niet ingewikkeld te zijn. “Gewoon beginnen. Er is geen vast draaiboek, je leert gaandeweg,” zegt Helen. “En zoek mensen met een hart voor het jeugdhuis. Dat maakt het verschil.”

“Vraag het aan de lokale voetbalclub, de Chiro, een vriendengroep die graag iets organiseert,” voegt Elien toe. “Ze moeten zich alleen focussen op hun concept. De rest vangen wij op. Dat maakt het laagdrempelig en zorgt voor veel zichtbaarheid van hun werking.”

Belangrijk volgens hen: voldoende buitenruimte. “Zodra het regent en we naar binnen moeten, merken we dat het publiek kleiner wordt,” zegt Elien. “We hebben hier grasveldjes, struiken en bomen, dat maakt het gezellig en uitnodigend.”

Zon, sfeer en verbinding

Sundays in Breendonk zijn meer dan zomerse gezelligheid. Ze zijn een voorbeeld van hoe open jeugdwerk buurtgericht kan zijn en jongeren de kans geeft om op hun manier betrokken te raken. En dat voelt iedereen.

“Hopelijk gaan mensen naar huis met een gelukkig gevoel,” zegt Elien. “Dat ze denken: dit was een fijne afsluiter van het weekend.”

Helen knikt: “Een rustige zondag met een drankje en een babbel. Meer hoeft dat niet te zijn om iets moois in gang te zetten. We zijn alvast dankbaar dat iemand hier jaren geleden mee is gestart en dat Sundays nu zo'n sterk concept is.”

“We zijn dankbaar dat iemand hier jaren geleden mee is gestart en dat Sundays nu zo’n sterk concept is”

Helen

De kernvrijwilligers en de raad van bestuur van Jeugdhuis 't Schuur

Jeugdhuis 't Schuur: zo werkt het

Jeugdhuis 't Schuur wordt gerund door de **kern** en de **raad van bestuur**. In de kern zitten jonge vrijwilligers die zich bezighouden met het **organiseren van evenementen** en de **dagdagelijkse taken** om het jeugdhuis te doen draaien. Voor het **zakelijk beheer** en het **runnen van de vzw** kunnen ze rekenen op de raad van bestuur. Daar zetelt een iets oudere generatie in met een hart voor het jeugdhuis.

“**Sundays** worden georganiseerd door een **aparte groep**, maar dit jaar zijn we er met enkele leden uit de kern van het jeugdhuis opgesprongen omdat er niet zoveel reactie kwam van andere mensen uit Breendonk. Nu is het dus een **combinatie van de kern en andere vrijwilligers**.”

8 verbindende activiteiten

Een community bouw je vooral uit door te verbinden met elkaar. Maar hoe doe je dat wanneer je een groot aantal bezoekers hebt? Of als je kernteam elkaar helemaal nog niet goed kent? Wij bedachten alvast acht *teambuilde*nde activiteiten.

Foto: Kawtar Dari

Om met je bezoekers te doen

1 Gotcha met alle bezoekers

Laat alle bezoekers die willen deelnemen zich registreren en maak dan een verdeling van wie welke persoon moet 'uitschakelen'. Wanneer je iemand kan uitschakelen, laat je dat aan de spelleiding weten en krijg je een nieuw target (target van wie je uitschakelde). In het jeugdhuis maak je een fysiek scorebord zodat je weet wie er allemaal nog in het spel zit.

Leuke acties om je target uit te schakelen:

- Je moet iemand met een waterpistooltje natspuiten
- Je moet een wasknijper aan je slachtoffer bevestigen
- Je moet iemand een woord laten zeggen

Voorwaarden voor een geldige hit:

- De gekozen actie moet 100% voltooid zijn
- Er mogen geen getuigen zijn

2 Schattenjacht

Je verstopt een voorwerp op een bepaalde locatie in de buurt, liefst onder de grond. Iedereen die wil deelnemen mag mee op zoek gaan naar het voorwerp en kan hierdoor een leuke prijs winnen. Elke week komt er een nieuwe tip over waar het voorwerp zich bevindt. Eerst zijn die tips zeer vaag en ze worden steeds concreter. Wie kan als eerste het voorwerp vinden? Samen op zoek gaan mag!

3 De langste tafel

Samen eten werkt heel erg verbindend. Open de deuren tijdens het avondeten en laat iedereen een gerechtje meebrengen, *potluck*-style. Voorzie een superlange tafel waar iedereen aan kan zitten tijdens het eten. Je kan zorgen voor gesprekstarters of een doorschuifsteeem zodat je met iedereen eens kan praten.

4 Huizenjacht

Je hoeft niet altijd naar het jeugdhuis te komen om elkaar beter te leren kennen. Laat je bezoekers hun huis tonen tijdens een huizenjacht. Ga met wie wil deelnemen van huis tot huis voor een kleine activiteit of een hapje en drankje en ontdek zo waar iedereen zoals woont.

Voor je bestuur of kerngroep

5 Complimentenroulette

Om de beurt gaat iemand met de rug naar de groep zitten. De anderen geven nu gedurende 2 minuten een heleboel complimenten over die persoon en wat ze straf, leuk of positief vinden. Je moet de complimenten aanvaarden en mag zelf niet reageren op wat er gezegd wordt. Iedereen komt eens aan de beurt.

6 Koken op vuur

Een simpele klassieker: vuurtje stoken en gaan. Van pizza's, brood op een stokje tot banaan met chocolade. Samen koken rond het vuur is sowieso groepsbevorderend. Houd wel rekening met de veiligheidsvoorschriften voor je zomaar een vuurtje stookt.

7 Wat zou Beyoncé doen?

Organiseer jullie vergadermoment een beetje anders dan je gewoon bent. Iedereen mag een *celebrity* kiezen en neemt de rol van die *celeb* aan tijdens de puntjes. Je zal dus niet als jezelf reageren, maar nadenken hoe bijvoorbeeld Beyoncé hierop zou reageren. Dat is niet enkel hilarisch, het duwt je ook wat uit je gekende patronen.

8 Parcours door je jeugdhuis

Niemand mag de vloer nog aanraken! Daag de hele ploeg uit om zich naar een bepaald punt te verplaatsen. Je mag elkaar uiteraard helpen. Lukt dat zonder de vloer te raken?

Community building is geen tovertruc, maar het voelt wel magisch

Hoe KAPOW vzw samen met jongeren een bruisende community bouwt

📍 @kapowisnow 📍 Gent

In een van de kleine straatjes rond de Gentse binnenstad bloeit een bijzondere plek: KAPOW. Geen klassiek jeugdhuis, geen doorsnee culturele organisatie, maar een broedplaats van talent, subculturen en verbondenheid. Hier zie je community building in actie. Het gebeurt tussen de opnamesessies door, achter de bar, tijdens een tekensessie, een expo of een festival. Alles mag, niks moet; maar wie wil, krijgt kansen. Hier is geen strak draaiboek, wél een levendige plek die jongeren mee vormgeven. We gingen langs voor een interview.

Foto's: KAPOW

“KAPOW is een playground. Waar je je safe voelt. Daar speel je, leer je en creëer je”

Matthias

KAPOW: potgrond voor de bezoekers

De werking van KAPOW draait rond jongeren die op zoek zijn naar ruimte. Letterlijk en figuurlijk. Jongeren die elders soms worden weggejaagd, zoals (graffiti)kunstenaars, skaters en muzikanten, vinden hier een plek. KAPOW bereikt jongeren uit verschillende subculturen. “We willen die groepen jongeren een plek geven en tegelijk een brug vormen”, vertelt Jules, jeugdwerker

bij KAPOW. De kunst hiervan zit in het vinden van *common ground*. Zo organiseren ze maandelijks *community dinners* waar iedereen aan tafel schuift en er gemakkelijk nieuwe connecties ontstaan.

Hun community is intussen verankerd in, maar tegelijk niet beperkt tot, het kleine steegje aan de Sleepstraat in Gent. Een voorbeeld: het jonge Gentse hiphopcollectief ‘Hardere Aanpak’ nam een mixtape op in de studio van KAPOW. Ze nodigden tien rappers uit heel Vlaanderen uit. De meesten daarvan kenden KAPOW nog niet, maar ze waren meteen fan van de plek. “Toen we ze onlangs vroegen om op te treden tijdens ons festival ‘HardZand’ in Koksijde, zeiden ze: voor KAPOW doen we dat sowieso!”, vertelt Jules.

KAPOW noemt zichzelf graag potgrond voor talent: een plek waar makers kunnen wortel schieten, groeien en naar een hoger niveau worden getild. Zo gaf KAPOW de jonge artieste Chloe Catara de vrijheid om een dag te cureren tijdens hun driedaags festival, 'Chloe invites'. Het resultaat? Chloe bracht haar Brusselse achterban mee, een kleurrijke mix van jonge mensen, wat opnieuw zorgde voor nieuwe ontmoetingen. "Tijdens 'Chloe invites' heb ik meteen drie vrouwelijke talenten aangesproken voor onze residenties volgend jaar", vertelt Matthias, jeugdwerker en bezieler van KAPOW.

"We willen gaan voor een community die KAPOW vormgeeft en openhoudt"

Jules

"Of neem de 'Drink&Draws'. Die zijn ontstaan vanuit een groep jongeren die op zoek waren naar een plek om te tekenen. KAPOW gaf hen een

vaste plek in de werking. Tijdens de Gentse Feesten mochten ze ook een workshop geven in opdracht van het SMAK (stedelijk museum voor actuele kunst). Nu polsen we of ze de werking af en toe willen openhouden. We willen volledig gaan voor een community die KAPOW vormgeeft en openhoudt. Een plek gerund door jongeren", zegt Jules.

Het loopt natuurlijk niet altijd van een leien dakje. Vaste vrijwilligers vinden die zich langdurig willen engageren, blijft een uitdaging. "Maar wat wel werkt: heel persoonlijke, concrete en afgebakende projecten", vertelt Jules hierover. "Elke week iets vast is moeilijk. Maar iets ad hoc, met een klik, dat werkt." Ook niet alle jongeren zijn klaar voor grote verantwoordelijkheden en dat hoeft ook niet. Vertrouwen en verantwoordelijkheid gaan hand in hand. Net als ruimte om fouten te maken. *Community* is een levenslijn, maar gaat soms ook gepaard met conflict. Gelukkig is elk conflict een mooie oefening in begrenzen, wederzijds respect en geduld opbrengen. Ook dat mag in de potgrond van KAPOW.

F Wat is community building?

Wat maakt een plek écht van de jongeren? Wat zorgt ervoor dat ze niet gewoon 'langskomen', maar blijven hangen, groeien en voor elkaar zorgen? Wat maakt van een groep een echte community?

Community building klinkt als iets groots, maar het gaat eigenlijk over iets heel menselijks: **een groep mensen verbinden rond iets wat hen raakt**. Dat kan kunst zijn, skateboarden, activisme, eten, muziek, enzovoort. Het draait om relaties. Om mensen die voor elkaar zorgen. Niet omdat het moet, maar omdat het goed voelt.

Community building gaat over mensen die elkaar vinden rond **gedeelde passies, waarden of dromen**. Mensen die iets willen betekenen voor elkaar. Het is werken aan vertrouwen, veiligheid én verantwoordelijkheid. Je bouwt aan iets samen. En dat 'samen' is goud waard. Het gaat over het bouwen van **relaties, zorg en verbondenheid**.

In jeugdwerkingen wordt community building vaak als iets organisch beschouwd en dat is deels ook zo. Maar tegelijk is het ook **een proces dat je actief kan voeden**. Bij KAPOW weten ze wat het betekent om samen een community te bouwen. Niet vanuit een strak plan, maar door ruimte te maken. Ruimte voor mensen, ideeën en ontmoeting. Het is geen toverformule, wél een kwestie van tijd, vertrouwen en een flinke portie lef.

Een veilige plek als basis

Voor KAPOW is werken aan hun *safe space* een dagelijkse praktijk. Nultolerantie voor haat, geweld of discriminatie is vanzelfsprekend, ook al is er nog niets misgelopen. Waarom? Omdat de *vibe* bij KAPOW gewoon respect en zorg uitstraalt. Het karakter van KAPOW is warm en uitnodigend. En dat is te danken aan Matthias en Jules: “*Spread positive vibes. Altijd!*” Dat is het motto bij KAPOW. En dat voel je in het gebouw en in de hartelijkheid van de jeugdwerkers.

“We weten zelf hoe het is om te ploeteren en om een plek te zoeken”

Matthias

Authenticiteit is de kern. Matthias en Jules komen zelf uit het veld. Ze kennen de *struggles* van *creatives* van binnenuit. “We weten hoe het is om te ploeteren en om een plek te zoeken. Daarom kunnen we hier ook echt een aanspreekpunt en rolmodel zijn”, legt Matthias uit.

Hun aanpak is simpel maar doeltreffend: aandacht en aanmoediging. “Matthias heeft het talent om oprecht alles wat mensen doen supercool te vinden”, aldus Jules. Dat gevoel van gezien en gehoord worden is misschien wel het fundament van die *safe space*.

Of zoals ze het zelf zeggen: Kapow is een *playground*. Een speeltuin waar je mag leren, creëren en spelen. Maar dat lukt enkel als je je veilig voelt. Dát is de rol van de jeugdwerkers hier: zorgen voor die stevige basis, de lijm die mensen bij elkaar houdt. Zo kunnen jongeren zonder angst proberen, falen, opnieuw beginnen en groeien.

Die playground is niet alleen een metafoor, maar ook heel concreet. Kapow zorgt voor de juiste infrastructuur: een ruimte waar makers hun werk kunnen tonen en waar smakers, het publiek, er deel van worden. Zo krijgen jonge artiesten zichtbaarheid en feedback, en groeit er kruisbestuiving. “Door onze manier van zijn worden makers smakers en smakers makers. Zo creëren we ons eigen ecosysteem.” legt Matthias uit.

Hun speelruimte, een oude loods, is een tijdelijke invulling aangeboden door de stad Gent. Dat biedt kansen – vrijheid, flexibiliteit en ruimte voor experiment – maar ook veel onzekerheid. Want binnenkort moet Kapow op zoek naar een nieuwe plek. En dat is geen makkelijke zoektocht: ruimte waar jongeren kunnen spelen en experimenteren is in een stedelijke context altijd schaars.

Blinde vlekken, grootse dromen

KAPOW zoekt bewust een breed publiek op. Verschillende disciplines, achtergronden en verhalen: het wordt allemaal omarmd. “Er zit veel hart in dit gebouw”, zegt Matthias. “Ons hart en dat van iedereen die hier iets doet. Het is een bijzondere plek.”

KAPOW weet waar het sterk in is, maar ook waar de blinde vlekken zitten. “We zijn nu eenmaal twee witte mannen”, zegt Matthias, “en dat betekent dat we niet elke doelgroep vanzelfsprekend bereiken. We zijn ons bewust van onze uitdagingen en werken daaraan: meer vrouwelijke energie, meer mensen van kleur, meer jongeren uit de buurt betrekken. Dat is onze ambitie. En meer nog: vooral die jongeren naar een volgend niveau tillen in hun creatieve pad. We spelen met

het idee om volgend jaar bewust te kiezen voor negen vrouwelijke *artists in residence*, bij voorkeur vrouwen van kleur. Zo hopen we KAPOW nog meer in beweging te zetten.”

“We willen meer vrouwelijks energie, daarom kiezen we in 2026 waarschijnlijk voor negen vrouwelijke artists in residence”

Matthias

Zelf aan community building doen? Een paar parels uit de aanpak van KAPOW!

1 **Bouw aan vertrouwen en veiligheid**

Een veilige, warme plek is de basis. Zet in op nultolerantie voor haat, geweld en discriminatie, nog vóór er problemen zijn. Zo straalt je plek vanzelf respect en zorg uit.

2 **Geef jongeren ruimte en eigenaarschap**

Community ontstaat als jongeren zelf mee vorm kunnen geven aan de plek en activiteiten. Geef hen kansen om iets te organiseren, hun stijl te tonen en verantwoordelijkheid te nemen. Kleine, concrete projecten vanuit eigen interesses werken vaak beter dan grote, vaste engagements.

3 **Kom uit je kot**

Denk out of the box over je community. Misschien zijn er partners of plaatsen die je community kunnen verrijken. En ook: inclusie vraagt actief werk. Durf benoemen wie er (nog) niet is en doe er iets mee.

4 **Durf te experimenteren en fouten te maken**

Community building is een levend proces. Niet alles loopt altijd vlot. Laat ruimte voor chaos, fouten en groei. Leer omgaan met conflict als oefening in respect en geduld.

5 **Actieve uitnodiging werkt**

Wacht niet af tot jongeren naar jou komen, maar spreek hen actief aan op evenementen in de buurt of via sociale media. Nodig uit voor een gesprek, luister en zoek verbinding.

6 **Zorg voor authentieke en positieve aandacht**

Jeugdwerkers (of kernvrijwilligers) die oprecht geïnteresseerd zijn, aanmoedigen en positieve vibes uitstralen, maken het verschil. Dat gevoel van gezien en gehoord worden helpt jongeren zich veilig en verbonden te voelen.

7 **Wees potgrond voor talent**

Bied ruimte voor creativiteit en groei, bijvoorbeeld via residenties, workshops of projecten georganiseerd door jongeren zelf. Zo groeit de community mee met haar talenten.

8 **Laat je community zichzelf vormgeven, maar blijf aanwezig**

Community building is geen project met een begin en einde. Het is een proces van zorg, relationeel werk, leren vertrouwen geven en nemen. En dat gebeurt in de marges: in de keuken, op de bank, in de DM's. KAPOW bewijst dat het kan. Niet door te sturen, maar door ruimte te maken en te blijven uitnodigen. En dat is geen magie, maar het voelt wel magisch.

Test: Hoe verbindend ben jij?

Ben jij een echte bruggenbouwer? Of net de tooghanger zonder social skills?

Doe de test en ontdek hoe verbindend jij bent in je jeugdhuis of open jeugdwerking!

Foto's: Lena Verstraete

1 Je komt toe op een vergadering en de sfeer is wat gespannen. Wat doe jij?

- A Je stelt voor om even een rondje te doen: kies een dier dat je huidige mood symboliseert.
- B Je opent snel je laptop aan tafel, knikt *awkward* naar de mensen en wacht tot iemand begint.
- C Je roept luid “De vloer is lava” en zorgt ervoor dat iedereen zo snel mogelijk ergens op gaat staan. Zo vergaderen lijkt je veel leuker.
- D Je zegt: “Oké, wat leeft hier precies?”, herinnert iedereen aan de regels van de safe space en laat het gesprek starten van daaruit.

2 Een vrijwilliger die net begonnen is, hangt er wat bij. Wat doe jij?

- A Je gaat er bewust naast zitten en vraagt hoe het tot nu toe loopt.
- B Je denkt: “Oei” en hoopt dat iemand anders het opmerkt.
- C Je nodigt die meteen uit om samen met je te pingpongen. Weet je wat? We maken er anders een toernooitje van?
- D Jij weet uiteraard al alles over deze nieuweling en knoopt een gesprek aan. Nadien check je even in bij de anderen hoe jullie deze vrijwilliger beter kunnen betrekken.

3 Je organiseert een evenement. Hoe zorg je dat iedereen zich welkom voelt?

- A Je hebt een chillzone ingericht waar iedereen weetjes kan opzoeken over de organisatoren. Je gaat zelf regelmatig inchecken bij de bezoekers hoe het verloopt. Oh, en vergeet het teken niet als je hulp nodig hebt. Dat hangt duidelijk uit in de toiletten.
- B Je rekt op de vaste crew. Die weet meestal wel hoe het loopt.
- C Je verwelkomt mensen op z’n warmst en trekt ze meteen mee in een van je projectjes. Je was al bezig met een kunstwerk te maken met overgebleven flyers waar je zeker hulp bij kan gebruiken.
- D Je zorgt ervoor dat je herkenbaar bent en spreekt regelmatig bezoekers aan. Wanneer iemand wat bedeesd rondloopt, laat je meteen alles vallen om die persoon zich op het gemak te laten voelen.

4 Iemand stelt voor om een debatavond over fietspaden te organiseren. Dat vind jij maar dikke zeiver. Wat doe je?

- A** Je gaat meteen op zoek naar een leuke methodiek om het debat goed te laten verlopen. Het thema boeit je niets, maar op die manier kan je toch bijdragen aan de avond. Win-win.
- B** Je laat het gewoon gebeuren. Uit falen leer je veel, toch?
- C** Je kijkt even bedenkelijk en verzint dan meteen ter plekke leuke ideeën. Een fietspad van Lego bouwen, enkele mocktails genoemd naar wielrenners, een wedstrijd 'wie vindt de fiets'. Je krijgt er instant zin in.
- D** Je vraagt door bij degenen die met het idee afkomen waarom ze het zo belangrijk vinden. Je gaat meteen op zoek naar een compromis met wie het niet zo'n topidee vindt. Je zorgt ervoor dat iedereen met een goed gevoel aan deze activiteit kan beginnen.

5 Twee vrijwilligers maken serieus ambras. Wat doe jij?

- A** Je stelt voor om even apart te zitten en laat beiden hun verhaal doen. Je maakt hiervoor gebruik van een methodiek die je online opzocht.
- B** Je doet alsof je dringend ergens anders naartoe moet en hoopt dat het overwaait.
- C** Je haalt de ambrasmakers uit elkaar en laat ze rustgevende ademhalingsoefeningen doen tot ze voldoende gekalmeerd zijn voor een gesprek.
- D** Je haalt de ambrasmakers uit elkaar en zorgt er meteen voor dat er iemand bij hen blijft. Wanneer ze tot rust zijn gekomen, stel je meteen voor om te bemiddelen.

Check snel je resultaat →

De uitkomst

Tel je antwoorden op. De letter die je het meest hebt gekozen, bezorgt jouw uitkomst.

Meestal A: De methodiekenmeester

Je bent een natuurlijke sfeerbewaker met een zwak voor methodiekjes. Een leuke opener voor de vergadering, een evaluatie met stellingen, welkomstkaartjes voor nieuwe bezoekers, enzovoort. Als de sfeer wankelt, breng jij die graag weer de hoogte in. Dat is je grootste kracht. Maar let op: het hoeft niet altijd een methodiek te zijn. Je mag ook gewoon gaan voor “hey, alles goed?”

Ga mee op instructeurcursus met Formaat. Daar ontdek je nog meer leuke werkvoor- men en leer je alles over groepsdynamica.

Meestal B: De afwachten- de wegkijker

Je doet je best, maar je blijft vaak op de achtergrond. Jij hoopt op “natuurlijke sociale dynamiek” wanneer je spanningen aanvoelt. Het sociale leven in je werking is geen Big Brother show waar je gewoon kan toekijken. Goed nieuws: verbinding begint klein.

Vraag gewoon eens “Hoe was je week?” en zie wat er gebeurt.

Meestal C: De chaotische enthousiasteling

Jij verbindt met memes, ongefilterd enthousiasme en ongeplande acties. Je bent het levend bewijs dat enthousiasme aanstekelijk is. Soms vergeet je alleen dat niet iedereen je brein kan volgen.

Tel af en toe tot tien en check dan of mensen mee zijn met al je gekke ideeën.

Meestal D: De groeps- fluisteraar

Jij voelt vibes aan nog voor iemand iets gezegd heeft. Je stelt de juiste vragen, maakt ruimte en hebt het talent om conflicten om te buigen tot kansen. Soms blijf je wel hangen in “alle perspectieven snappen” en geraak je niet vooruit. Onthoud vooral dat jij niet verantwoordelijk bent om elk conflict dat plaatsvindt op te lossen.

Kies af en toe voor zelf- zorg, zeker wanneer de spanningen aan je knagen.

14-16 november 2025

Antwerpen

publik

van Formaat

Patron van de PA

Creagesprekstof: Palestina met klei

Stadsfotografie en graffiti

So you think you can breakdance?

How-to: aanbod en centen

Storytelling

Racisme en discriminatie kooksessie

Maak je eigen podcast

Maak het zelf: zeefdruk- en naaiworkshop

... en nog veel meer!

BBQ

Stand-up comedy

Filmavond

Live bands:

Indalo & SEBTC

Party @Kavka

Gezelschapsspelletjes

... de rest is een verrassing

Inschrijven

Combi met overnachting

Vrijdag en zaterdag: 59 euro

Zaterdag en zondag: 79 euro

Vrijdag, zaterdag en zondag: 99 euro

Combi zonder overnachting

Vrijdag, zaterdag en zondag: 69 euro

Voor andere formules check de website

formaat.be/aanbod/publik-antwerpen-2025

KAVKA
DUURZAAM & INNOVATIEF

**for
maat**

Vlaanderen
verbeeldt werk

V.V. Formaat vzw, t.a.v. Noora Benichou, De Wittestraat 2, 2000 Brussel

Muziek als bindmiddel

Samen organiseren in het jeugdhuis

 @jeugdhuiscomma Brugge

Jeugdhuis Comma is een (t)huis voor de Brugse jeugd.

Je kan er heel wat leuke activiteiten komen doen: van jamsessies, optredens, gezellige baravonden, zeefdrukken tot spaghetti eten. Het is ook een broedplaats waar jongeren zelf ideeën uitwerken, leren organiseren en ontdekken dat muziek mensen samenbrengt. Michiel, jeugdwerker bij Jeugdhuis Comma, vertelt er ons alles over. “De Comma is van de jongeren en hier mag alles.”

Foto's: Jeugdhuis Comma & Beer Vanhoutte

Dag Michiel, kan jij jeugdhuis Comma even kort aan ons voorstellen? Wat doen jullie zoal?

Michiel: “Wij zijn een jeugdhuis dat zich profileert als een muzikaal jeugdhuis. Muziek zien we als een verbindende factor bij jongeren. We zetten daar op verschillende manieren op in. We organiseren optredens, fuiven, jamsessies, enzovoort. We hebben ook een sterke PA-werking waar we trots op zijn. Ze kunnen dat hier op een niet-schoolse manier leren en stage lopen. Het is onze missie om via muziek verbinding te creëren tussen jongeren in de vrije tijd.”

Wie komt er zo allemaal naar Jeugdhuis Comma?

Michiel: “Dat is heel uiteenlopend. We hebben jongeren die hun plek vinden bij de barwerking en helpen op evenementen. Daarnaast hebben we muzikanten en creatievelingen die bijvoorbeeld graag naar onze jamsessies komen. Dan hebben we nog meer technische profielen die bezig zijn met PA en techniek. Op zaterdag verhuren we de zaal aan externen, dus ook daarmee bereiken we wekelijks een heleboel jongeren.”

“Er zijn in Brugge weinig plaatsen waar je laagdrempelig kan optreden met je band of goedkope optredens kan gaan zien”

Michiel

Jullie zetten sterk in op live-muziek, waarom is dat zo belangrijk?

Michiel: “Dat is altijd al zo geweest. Ik ben hier een zestal jaar geleden als vrijwilliger binnengekomen en werk hier nu een anderhalf jaar als beroepskracht en dat past heel erg bij onze identiteit. We merken dat er in Brugge ook niet zoveel plaats meer is op ons niveau, meer het cafécircuit zullen we zeggen. Het is dus niet meer zo laagdrempelig om ergens te kunnen staan met je eigen band of iets te zien wat niet veel kost.”

De Comma is ook een plaats waar je zelf de kans krijgt om dingen te organiseren. Welke goede voorbeelden kan je geven van jongeren die zotte projecten hebben opgezet?

Michiel: “Onze jongeren van de barwerking organiseren jaarlijks ‘Lucht in’t donker’. Dat is een tienerfuif voor jongeren van 12 tot 15 jaar. Dat wordt volledig gedragen vanuit die jongeren, wij doen daar niets voor. Het is echt heel mooi dat we dat volledig uit handen kunnen geven. Het is een uniek initiatief om jongeren te leren omgaan met hun eerste fuifervaring. De muziek die daar gedraaid wordt is meer van de ‘plattere soort’ en meestal bieden we meer alternatieve muziek aan. Maar de insteek is juist zo mooi en uniek, op die manier past het dan weer wel bij onze identiteit.

Een ander voorbeeld is iemand die graag een eigen *bookinglabel* wou opzetten: *Fried Brainz Records*. Die komt hier optredens doen. Die gast doet dat volledig zelfstandig en heeft een sterk netwerk. Hij is bij ons komen aankloppen omdat hij nergens de kans kreeg, dus wij hebben die kans wel geboden. Er waren al twee edities en die waren succesvol. De eerste keer mocht hij de zaal gratis huren en hebben wij op die manier gesponsord. Er zat veel in, dus zijn we blijven samenwerken. In oktober komt er nog een editie.

“Laura had een muzikale visie die wij niet hebben, maar had hulp nodig”

Michiel

Als laatste voorbeeld is er ‘BomBom’. Dat is een idee van een meisje, Laura, die een open air wou organiseren. Daar zijn we mee aan de slag gegaan. Het is het tweede jaar dat we dat doen en het was een redelijk groot succes. We hebben al plannen voor volgend jaar. Het was volledig haar idee en we hebben daar een team rond gevormd. Laura haar sterkte was vooral het boeken en zij had een muzikale visie die wij niet hebben. Maar voor de rest had ze hulp nodig. We hebben haar mee op sleeptouw genomen en bijvoorbeeld techniek uitbesteed aan jongeren van hier en we helpen met sociale media, we tonen haar hoe zo’n netwerk werkt. Want het belangrijkste voor een organisatie of organisator is dat je een team nodig hebt. Je moet werken rond de sterktes van een team. Dat zijn de drie mooiste initiatieven waar ik kan opkomen. We willen zoveel mogelijk inzetten op het jeugdhuis als plek waar alles kan, niets moet en alles mag.”

Ikorganiseer.punt

Met ikorganiseer.be zijn we dit jaar gestart met enkele ikorganiseer.punten in open jeugdwerkingen. Bij Jeugdhuis Comma kan je terecht voor hulp bij het organiseren van een muziekevenement. Of je nu een concert, feestje of lokale showcase wil organiseren, maakt niet uit.

Wat kan je verwachten bij een ikorganiseer.punt?

- Info die je écht nodig hebt
- Materiaal om te gebruiken
- Hulp van iemand met ervaring
- Tips, tricks & netwerk
- Altijd welkom met je vragen

Hoe werkt het?

- 1 Stuur een mailtje.
- 2 Een jeugdwerker helpt je om jouw idee om te zetten naar een plan. Je krijgt ondersteuning om je (eerste) muziekevenement vlot te organiseren.
- 3 Op ikorganiseer.be vind je veel handige informatie!

Meer info via ikorganiseer.be!

IK
ORGANISEER.
BE

“Met een team om je heen kan je inzetten op ieders sterktes”

Michiel

Wat leren jongeren hier over organiseren voor later?

Michiel: “Vooral: je kan niks alleen. Je hebt een team nodig. Je kan niet zomaar iets organiseren. Dat proberen we – zelfs bij verhuur – te benadrukken. Je hebt mensen rond je nodig die allemaal hun eigen sterktes hebben. Dat is de mooiste les die je kan leren en dat hebben al veel jongeren hier ondervonden. Bijvoorbeeld bij ‘BomBom’. Vorig jaar kwam Laura naar ons toe met dit idee maar zonder team. Toen zijn we samen aan de slag gegaan om een team rond haar idee te bouwen om zowel háár sterktes als die van andere vrijwilligers maximaal te benutten met een succesverhaal tot gevolg. Nu zien we het voor de derde editie nog groots: *the sky is the limit*.”

Heb je op die manier al veel jongeren zien openbloeien?

Michiel: “Zeker! Veel techniekers hebben hier hun eerste ervaringen opgedaan. Ze beginnen hier aan hun stage en gaan nu mee met bands als vaste techniker. Er is hier recent iemand begonnen en die mag nu het licht gaan doen in Cactus. Het begint met voorzichtige stapjes en gaat naar zelfvertrouwen om iets te doen in hun vak en door te groeien. Ze denken soms dat ze geen ervaring hebben, maar in een jeugdhuis de hele tijd techniek doen, dat is een ervaring. Je mag dat op je CV zetten. Je moet ergens beginnen.

Dus jullie ondersteunen vooral jongeren in het organiseren?

Michiel: “Ja, zo willen we ons ook profileren. Als je iets wil doen, kom een keer langs, we kunnen erover praten en zien wat er mogelijk is.”

Hoe doen jullie dat zoal?

Michiel: “Ah, de folder van ikorganiseer.be meegeven, dat is een makkelijke leidraad. We zijn ook een ikorganiseer.punt. We leggen uit hoe we te werk gaan en waar ze zeker rekening mee moeten houden. We helpen ook met de budgetten, want het is tegenwoordig financieel moeilijk om iets te organiseren en mensen op de been te krijgen. En dan ze attent maken op de dingen die ze vergeten: Sabam, de techniekers, de crew voor de bar, de inkom, sociale media, ... Een band boeken is niet gewoon afspreken wanneer ze moeten komen en voor hoeveel geld. Denk maar aan een technische fiche, promomaterialen, *call sheets*, eten voorzien, enzovoort. Dingen waar je dus niet meteen aan denkt.”

Ook de coördinator van ‘Lucht in’t donker’ is hier binnengekomen als een *timide manneke* en gaandeweg is die dingen beginnen doen en nu weet hij meer dan de zaal dan ik. Hij is echt opengebloeid.”

Zijn er ook bands die hier hun eerste podium hebben gekregen?

Michiel: “Jazeker. Brutus, Charlotte De Witte, The Black Box Revelation, enzovoort. Ik kan heel wat namen noemen. Onlangs speelde PSYCHONAUT in Cactus en die vroegen wie erbij was op hun eerste optreden in de Comma. Ik was toen een van die vijf mensen, want zo begint het. Dus er zijn hier wel succesverhalen waar we trots op mogen zijn. En wie weet hebben we het afgelopen jaar hier artiesten gezien die binnen 10 jaar doorbreken.”

Hoe zorgen jullie ervoor dat de jongeren inspraak krijgen in het jeugdhuis?

Michiel: “We hebben maandelijks meetings met de kerngroep. Daar vragen we echt naar wat ze willen doen. We hebben ook verschillende werkgroepen. Zo is er de PA-werkgroep die input mag geven over wat ze nodig hebben om de zaal naar een hoger niveau te tillen. Er is ook Luster, onze concertwerkgroep, die mee bekijkt welke artiesten we nog kunnen boeken. We hebben binnenkort een dag van het jeugdhuis die de kerngroep verder mag uitwerken. We proberen ze dus inspraak te geven en te luisteren. Dat kan ook tijdens Comma Café, waar we aan de praat raken en vragen stellen.”

Wat zijn de mooiste dingen die je hier ziet gebeuren in het jeugdhuis?

Michiel: “Dat jongeren hier gelijkgezinden vinden en wij de verbindende factor zijn. We doen heel vaak *jamsessies*. Vele jongeren stappen hier alleen binnen en komen nu met een groepje dat ze hier leerden kennen. Onlangs is er een band ontstaan uit onze *jam-sessies*, dat is wel iets heel moois. Ze gaan nu ook vaak samen naar andere evenementen. En het leren van elkaar, dat zien we bij de techniekers vooral. Die leren van elkaar en tillen elkaar naar een hoger niveau. Dat is iets waar we ons aan optrekken.”

Dat klinkt als muziek in de oren! Bedankt voor dit fijne interview.

“We zien jongeren van elkaar leren en elkaar naar een hoger niveau tillen”

Michiel

Als jeugdwerker je jongeren betrekken: tips van Michiel

- 1 Vertrek vanuit je **eigen sterktes en interesses**. Zo knoop je op een authentieke manier een gesprek aan. Blijf vooral jezelf.
- 2 Geef jongeren **verantwoordelijkheden**. Dat zorgt ook voor eigenaarschap.
- 3 Zorg voor een **vertrouwensband** en stel dan de vraag of ze een keertje willen komen helpen. Dat werkt het best.

Onderzoek

Welke invloed hebben beroepskrachten op vrijwillig engagement?

Vul de **vragenlijst** in en win een teambuilding!

Voor vrijwilligers en beroepskrachten

Volg jij Formaat al?

Inspiratie van andere open jeugdwerkingen

Reminders voor zakelijke deadlines

Info en tips voor je werking

Volg ons op sociale media:

@formaatvzw

@formaatvzw

Abonneer je op onze nieuwsbrief via formaat.be

Nieuw! Ben jij werkgever?

Abonneer nu op onze nieuwsbrief voor werkgevers.

WhatsApp-community

Nieuw! Word lid van onze WhatsApp-community.

Vraag je Formaat-ondersteuner om je toe te voegen.

En, wat vind je ervan?

We maakten dit magazine speciaal voor jou,
dus we willen graag weten wat je ervan vindt!

“Wauw, zoveel mooie verhalen van jeugdhuizen overal. Ik vind dit echt een topboekje!”
– Sarah van jeugdhuis Bloem

“Wat een rioollectuur. Ik heb enkel het testje gemaakt.”
– Anoniempje

“Bij ons in het JOC hebben we dit magazine allemaal van voor naar achter gelezen. Sterk werk!”
– Younes van JOC Sterrenstof

Laat je werking shinen! Doe mee met de Open JeugdwerkDag

Nieuwe jongeren aantrekken naar je jeugdhuis of open jeugdwerking? Dat is niet altijd even makkelijk. Daarom wil Formaat je helpen. Zet je deuren open tijdens je eigen open jeugdwerkdag en wij voorzien promomateriaal.

Foto: Burak Sözer

Organiseer een #OJD wanneer het voor jullie past

- Zet jullie activiteiten in de kijker voor jongeren in de buurt
- Formaat helpt met de promo van jullie #OJD
- Samen overtuigen we jongeren om te blijven plakken

Wat doe je op #OJD?

Deze dag richt zich vooral op **jongeren die jouw werking nog niet kennen**. Doorbreek de taboes en zet in de kijker waar jullie supersterk in zijn. Overtuig jongeren uit de buurt dat het jeugdhuis ook hun plaats kan zijn. Laat ze ook zelf met ideeën komen.

Hoe organiseer je een #OJD?

Dat vul je helemaal zelf in. Niets moet, alles mag. Wil je dit liever met verschillende werkingen uit de buurt doen? Laat jullie gaan. De enige voorwaarde? Jullie #OJD moet plaatsvinden tussen **eind augustus en eind december 2025**.

PRIK JE DATUM

BRAINSTORM MAAR!

Wat mag ik van Formaat verwachten?

Wij helpen je met de promo van je #OJD. Je kan **gratis** posters, flyers en templates voor sociale media bij ons bestellen. Weet je niet zo goed hoe je nieuwe jongeren kan overtuigen? Dan denken onze communicatiemedewerkers graag even met je mee. Een persbericht uitsturen?

We bezorgen je tips. Kortom: wij leveren alles wat jij nodig hebt om promo te maken voor je #OJD.

**BESTEL JE
PROMOMATERIAAL**

Overtuig jongeren om te blijven plakken

Het stopt natuurlijk niet na je #OJD. Zorg ervoor dat de jongeren die langskomen ook blijven plakken. Leg uit wat jullie werking doet en waarom. Nodig ze uit voor jullie volgende evenement en laat ze zelf activiteiten voorstellen.

Inspiratie nodig?

Jeugdhuis Den Trap organiseert al 35 jaar de Open Jeugdhuisdagen. Ze namen onze Instagram over en tonen je een blik achter de schermen. Check nu hun take-over en laat je inspireren.

Ja, wij organiseren graag een eigen #OJD

Laat dit dan vliegensvlug weten via de website van Formaat. Jouw ondersteuner neemt contact met je op en dan kunnen we samen beginnen dromen van meer en sterker open jeugdwerk.

REGISTREER NU

Registreer nu via formaat.be/open-jeugdwerkdag

#ojd

De krachten bundelen met de buurt

Jongerengemeenschap Scharnier legt een stevig fundament tijdens Witgoor Kermis

In het pittoreske Witgoor is het altijd gezellig, maar tijdens de zomer gebeurt er iets speciaals. Heel het dorp komt samen voor de Witgoorse kermis. En het jeugdhuis JG Scharnier ontbreekt uiteraard niet.

Wij gingen in gesprek met voorzitter Oskar en ontdekten hoe de kermis in Witgoor heel de buurt samenbrengt.

Foto's: Lizzy Deruyter & JG Scharnier

Hey Oskar! In de zomer wordt er in Witgoor altijd een groot evenement georganiseerd.

Het lijkt wel alsof het hele dorp eraan meewerkt. Kan je ons daar wat meer over vertellen?

Oskar: “Eind juli wordt hier in het dorp ‘Witgoor Kermis’ georganiseerd. Dat is niet zomaar een standaard kermis: het gaat veel verder dan dat. Elke organisatie en elk café uit het dorp zorgt voor extra sfeer en feest. Zo is er een café dat zorgt voor mosselen met frietjes, het jeugdhuis zorgt vier dagen lang voor een grote tentfuif, er is de ‘nacht van

de spaarkas’, er is de kermis zelf, er zijn volksspelen, enzovoort.”

Fijn om te zien dat het hele dorp hierbij wordt betrokken. Welke rol speelt het jeugdhuis daarbij?

Oskar: “Op vrijdag, zaterdag, zondag én maandag is er een grote tentfuif. Het jeugdhuis voorziet daar telkens de programmatie. Op vrijdag zijn dat vaak schlagerzangers, op zaterdag grote namen zoals Average Rob, op zondag een optreden van bijvoorbeeld Xink of De Romeo's en op maandag programmeren we vaak coverbands.

“Elke organisatie en elk café zorgt voor extra sfeer en feest”

Oskar

De onofficiële start van de kermis is eigenlijk op donderdagavond. Dan is het ‘nacht van de spaarkas’, georganiseerd door zowel het café als het jeugdhuis. Op beide plekken zijn er immers nog spaarkassen aanwezig, net zoals vroeger!

Ook tijdens de volksspelen is het de bedoeling dat verschillende organisaties verschillende activiteiten organiseren. De deelnemers gaan dan langs van plek tot plek om spelletjes te spelen; ze kunnen daarbij dan ludieke prijzen winnen.”

Dat is wel een hele onderneming! Spreken jullie dan alles samen af?

Oskar: “Alle organisaties hebben wel hun eigen deel en hun eigen locatie, maar heel veel is inderdaad gedeeld. Denk aan de toiletten, de opmaak van de affiches, de verguningsaanvragen, enzovoort.”

De volksspelen – met toch wel een 200-tal inschrijvingen – worden georganiseerd door ‘Team Volksspelen’. Dat is een eigen organisatie die alles in goede banen leidt. Met het jeugdhuis voorzien we de deelnemers vooral van een locatie, drank en muziek via een dj.”

Is er dan nooit concurrentie?

Oskar: “Zelfs met het café rechtover ons, café De Keeper, hebben wij een zéér goede band. De cafébazin, Anja, is zelfs een van de hoofdsponsors van Witgoor Kermis en staat achteraan op de T-shirts van de crew. Zij deed ook echt al heel veel voor ons jeugdhuis: zo plaatste ze

de windschermen van ons terras, helemaal gratis! We maken ook goede afspraken met elkaar en zien elkaar daardoor eerder als versterking dan als concurrentie.”

Er zijn waarschijnlijk een hoop vrijwilligers nodig om zo’n groot evenement op poten te zetten?

Oskar: “Klopt! De vrijwilligers van het jeugdhuis en de vrijwilligers die de kermis mee organiseren zijn twee groepen. Maar er is uiteraard ook veel overlap: veel jeugdhuis-vrijwilligers zitten ook in de organisatie van de kermis.”

Hoe ziet de vrijwilligersstructuur van het jeugdhuis eruit?

Oskar: “Er zijn momenteel 14 kernverantwoordelijken. Zij zorgen voor de uitvoerende taken van het bestuur. Ze doen het beheer van het jeugdhuis, de communicatie, organiseren evenementen. Zij *runnen* het jeugdhuis dus. Daarnaast is er een jongerenraad van een 25-tal jongeren. Ook zij organiseren zelf evenementen. Daarnaast heb je ongeveer 80 actieve leden. Die helpen mee waar nodig en waar mogelijk.”

“We hebben een zéér goede band en zien elkaar daardoor als versterking in plaats van concurrentie”

Oskar

Twee kernverantwoordelijken zijn mee verantwoordelijk voor de jongerenraad. En twee mensen van de jongerenraad worden – afwisselend – uitgenodigd op het overleg van de kernverantwoordelijken. Op die manier is er een wisselwerking tussen de twee en kunnen verschillende jongeren uit de jongerenraad voorstellen doen aan de kernverantwoordelijken.”

Jullie zijn ook bezig met een nieuwbouw, kan je me daar wat meer over vertellen?

Oskar: “Dat is een project dat al loopt vanaf 2016. Het was toen de bedoeling om Witgoor, een gehucht in Dessel, te vernieuwen. Op de eerste plannen was er echter nog geen plek voorzien voor het jeugdhuis. De buurtbewoners signaleerden dat aan ons en gingen ook aankloppen bij de gemeente opdat zij zeker

rekening zouden houden met ons. We voelden ons toen echt geweldig gedragen en gesterkt door de buurt!

“Er was geen plek voorzien voor het jeugdhuis en de buurtbewoners signaleerden dat meteen”

Oskar

Het lokaal bestuur is direct met ons aan tafel gaan zitten sindsdien is onze samenwerking met gemeente Dessel enorm vruchtbaar geweest. Een onmisbare speler in dit hele project.

In 2024 werd gestart met de uitbreiding van de school waar ook het jeugdhuis gelegen is. Het jeugdhuis staat op de grond van de kerk. Via hen konden we een stuk grond bekommen om een nieuw Scharnier te

bouwen. We hadden wel wat spaargeld, maar lang niet genoeg.

Om dat deels op te vangen, kregen we van de gemeente subsidies ter waarde van de bouwgrond waar Scharnier nu zit. Daarnaast organiseerden we een *win-win-lening*. Dat zijn leningen die je als particulier kan geven met een rentevoet vergelijkbaar met een spaarboekje, maar mét een belastingvoordeel erbovenop van 47,5 euro per jaar per 1000 euro. Na 10 jaar betaalt het jeugdhuis je die lening dan terug. Daarmee haalden we maar liefst 186.000 euro op!

“De samenwerking met de gemeente is fenomenaal, ze hielpen ons al enorm bij het bouwproject”

Oskar

Om die nieuwbouw tot een goed einde te brengen richtten we een bouwcomité op. Daarin zitten naast de vorige voorzitter en ikzelf ook oud-bestuursleden met verschillende expertises: iemand die bij Fluvius werkt, een loodgieter, electricien, boekhouder, ... De jongeren van het jeugdhuis worden via mij betrokken in dit proces.

De ruwbouw wordt opgeleverd in september en na Kermis Witgoor van 2026 zijn we van plan om te verhuizen! De samenwerking met de gemeente is ook zeer belangrijk: die is fenomenaal! Ze hielpen al enorm bij het bouwproject.”

Waar zit jullie werking nu dan?

Oskar: “Momenteel huizen we in een oud-café dat een tijdje leeg stond. De school startte immers al met de uitbreidingsplannen. Anders zouden we twee jaar zonder gebouw zitten. De gemeente heeft dit café volledig gebruiksklaar

gemaakt voor ons. Het was immers afgekeurd door brandonveiligheid. De technische dienst hernieuwde de verouderde elektriciteitskast en zorgde ervoor dat we konden starten met renoveren.”

Hoe komt het dat de buurt zo betrokken is op jullie werking?

Oskar: “Er is heel veel wederzijdse interesse en respect tussen het jeugdhuis en de buurt. Dat gaat over kleine dingen, zoals openen op dinsdag omdat dat de sluitingsdag is van veel andere plekken. Maar ook over ons online boekings-systeem waarmee ook externen – bijvoorbeeld oud-leiding, ouders

van leden, oude Scharnierders – het jeugdhuis kunnen openhouden.

Op die manier hebben we hele sterke ambassadeurs van het jeugdhuis, over verschillende generaties. Witgoor is niet groot. Er is maar één café, één jeugdhuis, één voetbalploeg, één Chirogroep. We hebben elkaar nodig en zien de meerwaarde in van onze krachten te bundelen.”

“Er is veel wederzijds respect tussen het jeugdhuis en de buurt”

Oskar

De buurt betrekken om je jeugdhuis te versterken: tips van Oskar

- 1 Kijk verder dan wat je werking vandaag is en doet.** “Vroeger was het Scharnier een echte feestwerking, maar we zijn daarmee gestopt omdat de jeugd en de buurt andere dingen wilden.”
- 2 Betrek meerdere generaties bij je werking.** Bijvoorbeeld een barbecue voor de hele buurt, niet enkel voor de jongeren.
- 3 Werk goed samen met je lokaal bestuur.** “De gemeente is bij onze nieuwbouw een sterke en waardevolle partner. Maar ook voor kleine dingen. Voor Witgoor Kermis maakt de gemeente het kerkplein vrij zodat wij onze feesttent kunnen zetten.”
- 4 Daag jezelf uit.** Ga op zoek naar nieuwe dingen, op een leuke manier. “Het jeugdhuis in Dessel organiseert een ‘ouderdag’ op Oudejaarsavond.”
- 5 Stel de juiste vragen:**
 - Wat hebben jongeren nodig?
 - Wat heeft de buurt nodig?
 - Wat heeft onze werking nodig?

Samen groeien

Ga het coachgesprek aan met elkaar

Een coachgesprek? Amai, dat klinkt superserieus. Dat hoeft het niet te zijn. Maar soms sta je best eens stil bij de richting die je uitgaat. Zo'n coachgesprek brengt je dichterbij elkaar en kan erg empowerend werken.

De eerste keer tapen, spanningen in de ploeg of vrijwilligers met examenstress? Allemaal thema's die aanleiding kunnen zijn voor een gesprek. Dus bij deze dagen we jou uit: ga het coachgesprek aan binnen je werking.

Foto: Valerie Vonck

Wil je graag een leidraad voor een coachgesprek? Download die op onze website.

Hoe begin ik aan een goed coachgesprek?

Een goed gesprek kan wonderen doen. Of je nu vrijwilliger, jeugdwerker of coördinator bent: iedereen wil wel eens iemand helpen groeien. Coaching is daarvoor een krachtige manier. Maar hoe begin je eraan? En hoe zorg je ervoor dat het gesprek écht helpt?

Dit artikel geeft je een eenvoudige basis om coachgesprekken te voeren. Geen moeilijke theorie, wél concrete tips en voorbeelden.

Wat is coaching eigenlijk?

Coaching is een gesprek waarin je samen zoekt naar verandering. Tijdens zo'n gesprek krijgt de ander (de coachee) meer hoop, meer vertrouwen in zichzelf en een idee van wat een volgende kleine stap kan zijn.

Coaching is niet hetzelfde als therapie of advies geven. Je hoeft geen expert te zijn om te coachen. Als coach vertrek je vanuit niet weten. Jij gelooft dat de coachee zelf het beste weet wat goed is voor hun leven.

Wat je wél moet kunnen als coach: goed luisteren, vragen stellen en samen nadenken over wat de volgende stap kan zijn.

Een goed beeld is dat van een taxi: de coach is de chauffeur, maar de coachee zegt waar naartoe. Je helpt iemand vooruit, maar die persoon blijft zelf aan het stuur.

De vier stappen van een goed coachgesprek

Je hoeft geen vast stappenplan te volgen, maar deze vier onderdelen helpen om een coachgesprek structuur te geven:

1 Veranderwens formuleren (wat wil je graag?)

VRAAG: *Wat zou je graag anders zien in je werk of vrijwilligersrol?*

2 Gewenste situatie verkennen (hoe zou dat zijn?)

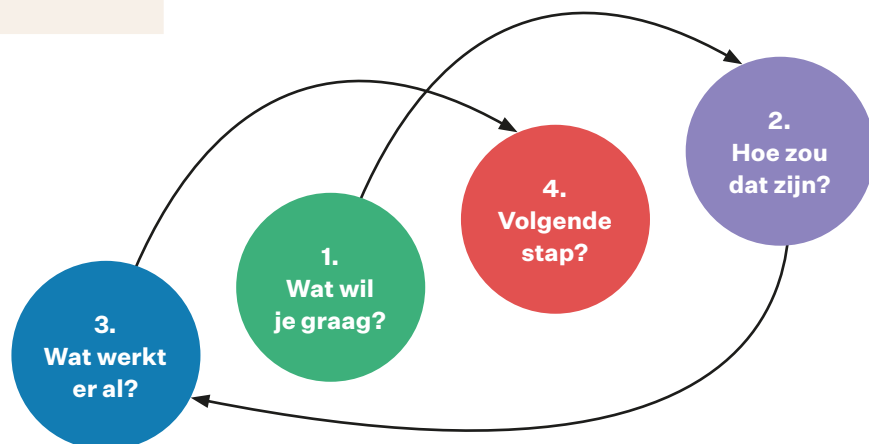
VRAAG: *Stel dat het al beter gaat, wat doe je dan anders?*

3 Verkennen wat er nu al werkt (wat werkt er al?)

VRAAG: *Wanneer gaat het al iets beter? Wat helpt je dan?*

4 Een volgende stap formuleren (wat is je volgende stap?)

VRAAG: *Wat is een klein stapje dat je al wil proberen?*

Belangrijke tips voor een goed gesprek

Luister écht. Laat de ander uitpraten, zonder meteen te antwoorden of advies te geven. Stiltes zijn oké.

Gebruik de LSD-methode: Luisteren – Samenvatten – Doorvragen.

Blijf nieuwsgierig. Stel vragen zonder oordeel.

Verken samen. Jij hoeft het niet allemaal te weten. De coachee is expert van hun eigen leven.

Voor wie is dit nuttig?

- **Vrijwilligers** kunnen elkaar ondersteunen door regelmatig even samen te zitten en een gesprek te voeren zoals hierboven. Zo groeit de groep én de onderlinge band.
- **Jeugdwerkers** kunnen vrijwilligers coachen in plaats van hen alleen te 'begeleiden'. Coaching helpt hen om te leren en te groeien in hun rol.

- **Werkgevers of coördinatoren** kunnen hun jeugdwerkers coachen bij het omgaan met uitdagingen of het vinden van nieuwe energie.

Tot slot: klein beginnen is al veel

Je hoeft geen urenlange gesprekken te voeren. Een kwartiertje tijd maken, écht luisteren en één goede vraag stellen kan al een groot verschil maken.

Dus: waar wil jij naartoe met je team, je vrijwilliger, of jezelf? Stap in de 'coaching-taxi' en ga samen op weg.

5 x focus op oplossing

- Wat wil je graag veranderen?
- Hoe weet je dat het beter gaat? Hoe ziet dat er dan uit?
- Wat lukt nu al een beetje? Wat nog? En wat nog meer?
- Hoe ga je merken dat het de goede richting uitgaat?
- Wat is een eerste kleine stap die je kan zetten?

“We willen de jongeren overtuigen dat dit een veilige plek is”

Hoe Jeugdhuis Distel een ATTENT-jeugdhuis werd

Op 4 juli 2025 kreeg Jeugdhuis Distel in Heusden-Zolder officieel het ATTENT-label. Daarmee erkennen Formaat en VAD dat dit jeugdhuis inzet op een positief, gezond en veilig feestklimaat. Maar wat betekent dat in de praktijk? Voor Jeugdhuis Distel was het vooral een bevestiging van wat ze al deden: zorg dragen voor elkaar. Vier kern-vrijwilligers – Brent, Fleur, Laura en Lisa – vertellen hoe ze het label behaalden en wat het veranderde.

Foto's: Jeugdhuis Distel

Iedereen hoort erbij

“Wij doen hier echt ons best om iedereen erbij te laten horen”, vertelt Laura. Als ATTENT-jeugdhuis zetten ze zich in voor de negen attenties. Dat tonen ze met veel trots: er hangen posters in het jeugdhuis, het valt te lezen op hun sociale media, enzovoort. “Als er iemand nieuw komt, dan vragen we meteen: ‘Kom je erbij zitten?’”, zegt Fleur. “We organiseren ook verschillende evenementen: voor ieder wat wils”, bevestigt Laura. “We hebben feestjes met verschillende soorten muziek, zoals dubfeestjes.” En het hoeven niet altijd feestjes te zijn. “We hebben dit jaar een inzamel-actie gedaan voor Sint-Vincentius om kledij te verzamelen voor gezin-nen in kansarmoede”, weet Brent te vertellen.

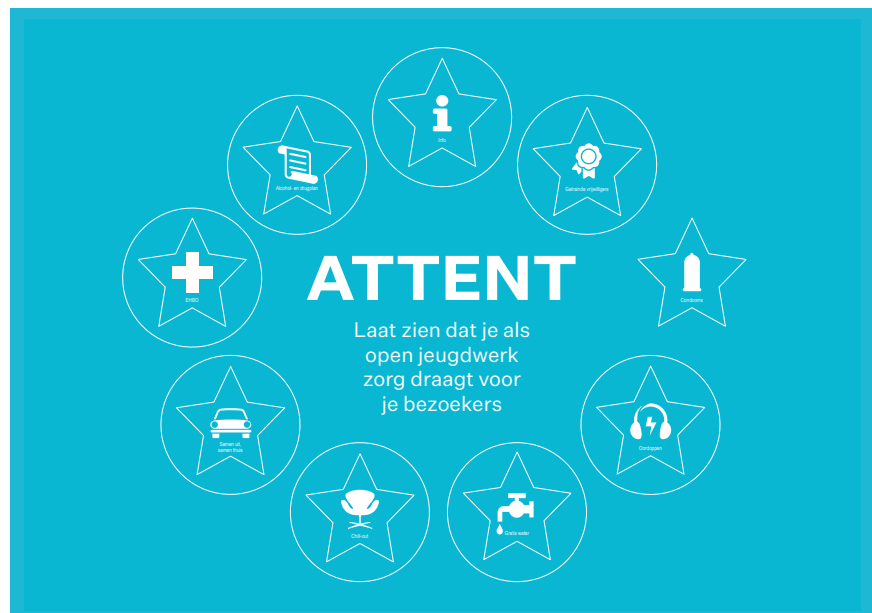
“Nieuwe mensen kunnen hier direct aansluiten”

Brent

Het is in Jeugdhuis Distel ook heel gezellig. “De sfeer is hier heel familiaal. We kennen elkaar echt goed. Als er nieuwe mensen komen, dan kunnen die direct aansluiten”, zegt Brent. “Zeker in de zomer. Ik denk dat we bijna elke dag open zijn geweest. Zo wordt het heel familiaal en warm”, vult Lisa aan. Dat vinden ze bij het jeugdhuis belangrijk: verbondenheid. “Dat is wat ons jeugdhuis staande houdt. Als we niet die band zouden hebben met al onze bezoekers, tappers of kernleden, dan was het hier niet hetzelfde.” Dat is volgens deze

Wat is ATTENT?

De 9 ATTENT-sterren vormen samen het kwaliteitslabel voor jeugdhuisen die werk maken van een gezond en veilig uitgaansklimaat. Ze staan voor concrete acties zoals het voorzien van gratis water, condooms en oordoppen, een uitgewerkt alcohol- en drugbeleid, informatie over gezondheidsrisico's, getrainde vrijwilligers, EHBO, een chill-out-ruimte én het principe ‘samen uit, samen thuis’. Elk punt wil jongeren ondersteunen om op een verantwoorde én leuke manier uit te gaan, met zorg voor zichzelf en elkaar.

“We wilden een boodschap sturen naar jongeren en ouders: iedereen is hier welkom!”

Lisa

kernvrijwilligers waar jongeren naar op zoek zijn. “Een veilige plek waar je je thuis voelt. Iedereen wil erbij horen en wij (de kernleden) steken er veel moeite in om daarvoor te zorgen”, aldus Laura.

Dat het jeugdhuis al jaren die veilige plek voor jongeren is, bevestigen de buurtbewoners uit het woon-zorgcentrum. “Er is een meneer die hier een flat heeft en die komt hier een cola drinken en praten met de jeugd”, vertelt Fleur. “Hij heeft vroeger zelf in het jeugdhuis gezeten en zijn zoon was zelfs bestuurder”, voegt Brent toe. Dat zoiets kan, vinden ze erg mooi.

Wat nog belangrijk is, is dat ze als kernleden makkelijk aanspreekbaar zijn. “Als iemand ons nodig heeft, laten we onze vrienden even vallen en gaan we met die persoon mee”, zegt Lisa. Ze dragen tijdens evenementen ook allemaal hun trui, waardoor ze makkelijk herkenbaar zijn.

Een bevestiging: we zijn goed bezig

Waarom werd Jeugdhuis Distel ATTENT? De reden is simpel. “De ATTENT-sterren sloten heel hard aan bij wat we zelf al belangrijk vonden hier”, vertelt Laura. Hierdoor moesten ze niet zoveel aanpassingen doorvoeren. Toch was er nog een andere reden om voor het ATTENT-label te gaan, volgens Lisa. “We hebben het gevoel dat de jongere jeugd niet meer buitenkomt en we wilden een boodschap sturen naar hen en hun ouders. Iedereen is hier welkom!” En zo gezegd, zo gedaan. “Dat is belangrijk voor de toekomstige jeugd. Als hun ouders weten dat het hier veilig is, dan hebben ze vertrouwen om hun kind hier naartoe te sturen”, vult Fleur aan.

Om een ATTENT-jeugdhuis te worden, moet je een alcohol- en drugsbeleid opstellen. Dat had Jeugdhuis Distel nog niet. Gelukkig konden ze hiervoor rekenen op de steun van Integra. “Nu zijn er richtlijnen over wat we doen bij herhaaldelijke voorvallen. We hebben een procedure en er zijn consequenties aan verbonden”, zegt Laura. Zo’n beleid opzetten was wel intensief. “We hebben veel workshops gehad van Integra. Die mensen hebben al wat meegemaakt. Nu weten we wat

we moeten doen. Het is rap gezegd: bij ons gaat dat niet gebeuren. Nu zijn we er klaar voor als het toch zou gebeuren”, kan Brent getuigen. “Het werk werd gedaan tijdens de vergadering, waardoor we tussen-door enkel moesten nadenken over bepaalde situaties”, geeft Laura mee. “Ja, we kregen stellingen en die bespraken we dan. Dan moet je goed bijhouden wat er is gezegd en daarop verdergaan. Het niet loslaten en de volgende vergadering niet meer weten wat er was gezegd”, beaamt Lisa. Tijdens de workshops leerden de kernvrijwilligers omgaan met agressie, dronkenschap, en werden ze ‘getrainde vrijwilligers’.

Zorgen voor elkaar

Een van de pijlers van ATTENT is ‘samen uit, samen thuis’. Dat is iets waar ze bij Jeugdhuis Distel altijd over waken. “We zijn heel familiaal en weten waar iedereen woont. Dus we spreken af om samen naar huis te gaan”, vertelt Laura. Zo zorgen ze goed voor elkaar. “Als iemand te dronken is, zorgen we ervoor dat die thuis geraakt: de mama of papa bellen, vragen of het gaat, meefiet-sen, ...”, weet Lisa aan te vullen.

“Als er spanningen zijn,
dan pakken we die
meteen aan”

Laura

Die zorg voor elkaar trekken ze ook door naar de kerngroep. Ze zijn nu een jaar aan de slag met de huidige groep en bestempelen zichzelf als vriendengroep. “Als er iets is, dan doen we gesprekjes om te polsen wat er beter kan. Niet iedereen durft dat te zeggen, maar dan doen we aparte gesprekjes”, vertelt Fleur. “Dat is al eens voorgevallen. Er waren spanningen en toen heb ik die gesprekjes gevoerd. Ik wou het ook nog bespreken in grote groep, maar dat was eigenlijk niet meer nodig”, getuigt Lisa. “Het is goed dat we spanningen gewoon aanpakken. We zijn goed genoeg bevriend om elkaar aan te spreken”, vult Laura nog aan.

Trots, erkenning en impact

Na drie maanden vol vergaderingen en workshops was het dan eindelijk zover: Jeugdhuis Distel werd ATTENT. Dat werd gevierd met een openingsceremonie. “De burgemeester is de sterren komen overhandigen samen met enkele gemeenteraadsleden. We zijn ook in de media gekomen”, blikt Brent terug. Naast de burgemeester waren ook heel wat ouders, leden en burens trots. “Dat was de bevestiging dat we nog met de juiste dingen bezig zijn”, vertelt Lisa. “Ik was zelf ook trots op de medekernleden. Ik had niet verwacht dat iedereen daar zo hard in mee zou gaan. Iedereen heeft zijn best gedaan hiervoor. Fijn dat iedereen zo wil gaan om de Distel te verbeteren”, weet Brent nog toe te voegen.

Toekomstgericht en duurzaam

Nu Jeugdhuis Distel ATTENT is geworden, is het tijd om nieuwe plannen te smeden. “Ik wil me nog meer focussen op de jongere jeugd, zodat het meer toegankelijk wordt om eens naar het jeugdhuis te komen”, vertelt Fleur. Daarnaast willen ze ervoor zorgen dat hun opvolging verzekerd is en dat ze het jeugdhuis met een gerust hart kunnen doorgeven aan de volgende generatie. “Het is belangrijk dat wat wij nu aan het doen zijn duurzaam is en dat de Distel kan blijven bestaan op deze manier”, zegt Lisa.

Met hun eerste voornemen zijn ze alvast goed bezig, volgens Fleur: “Sinds ATTENT hebben we iemand die vroeg om hier een *Sweet Sixteen* te mogen doen.” Als het een leuke avond wordt, komen deze jongeren nog terug. Deze zomer zagen ze het aantal jongere bezoekers met mondjesmaat vergroten. De ATTENT-campagne werpt dus zijn vruchten af.

Jullie jeugdhuis als community voor jonge artiesten

Waarom het jeugdhuispodium zo belangrijk is voor jonge artiesten

Gebaseerd op de masterproef van Axelle Buelens

Het begint vaak toevallig. Vrienden sleuren iemand mee naar een fuif, optreden of jam. Eerst als bezoeker of zelfs meteen als artiest op het podium. Vaak dringt pas later door wat het jeugdhuis voor hen betekende. Nochtans mag die impact gezien worden!

In het jeugdhuis kan je je als jonge artiest muzikaal ontwikkelen en leer je enorm veel bij. Dat leerproces verloopt anders dan op school en is een aanvulling daarop: bij jullie staat doen, proberen en *fun* centraal. Jongeren ontwikkelen er vaardigheden zoals samenwerken, zelfreflectie, organiseren en techniek ook als ze er niet zozeer bij stil staan dat ze aan het leren zijn.

Foto: Joenne Spreuwers

F Een warme startersplek

Jullie mildheid maakt een verschil! Een jeugdhuis is dé plek waar je samen mag proberen, ook als het niet perfect is. Fouten horen nu eenmaal bij leren. Jongeren blijven er spelen, ook als het niet strak klinkt: blijven experimenteren is de boodschap!

F Creatieve familie

Het netwerk voelt vaak als een 'creatieve familie': mensen helpen elkaar vooruit en delen kennis. Wat begint bij een babbel of een *jam*, groeit uit tot vriendschap, samenwerking en eerste muzikale plannen. Soms leidt een cursus of project zelfs tot nieuwe speelkanalen op andere locaties. Een sterke lokale show kan zo een echte springplank worden.

F Feedback als brandstof

Informeel leren staat voorop. Jongeren steken het meest op van repeteren, *jammen*, optreden en samen shows organiseren. Ze geven elkaar eerlijke, motiverende feedback. Zo wordt er na een set besproken wat werkte en wat beter kan. Omdat die feedback uit de eigen scene komt, is ze zeer bruikbaar. Zo groeit niet alleen de band, maar ook elke muzikant persoonlijk.

"Muziek is als free therapy, het is een emotionele uitlaatklep"

– uit de masterproef van Axelle Buelens

F Een gemakkelijke ontmoetingsplek

In jullie zaal ontstaan én groeien bands. Veel jongeren leggen er hun eerste muzikale contacten. Als het jeugdhuis er niet was, zouden beginnende artiesten soms nooit in contact komen met elkaar. Via jams, optredens en gesprekken leren jongeren andere muzikanten, technici en organisatoren kennen.

F Flow als brandstof

Tijdens repetities, jams of optredens ervaren jongeren vaak 'flow': volle focus, plezier en controle. Een warm publiek, een goede sfeer en degelijke techniek versterken dat gevoel. Die momenten geven jongeren een boost: motivatie, zelfvertrouwen, leergoesting.

Samen spelen scherpt luistervaardigheid en timing aan. Jongeren nemen invloeden over, maken er hun eigen ding van en bouwen zo aan hun stijl en podiumzekerheid.

F Meer dan muziek

Muziek werkt als een emotionele uitlaatklep, of als **free therapy** zoals één van de respondenten zei bij de bevraging van Axelle. *Songwriting* en spelen, helpen emoties uiten, reguleren en begrijpen. Zelfvertrouwen groeit zichtbaar: "50% van op een podium staan is durven".

Licht aan, geluid aan, deuren open! In jullie jeugdhuis starten verhalen: een jam die uitgroeit tot een band, vrienden die crew worden, artiesten die groeien door samen te spelen en eerlijke feedback. Vandaag een try-out, morgen een strakke set, overmorgen een groter podium.

Jullie jeugdhuis, hun springplank. ❤

Geef RaaT aan Formaat!

Jij maakt het open jeugdwerk, dus is het maar logisch dat jouw mening goud waard is. Jouw ideeën, jouw mening of jouw acties zorgen ervoor dat Formaat de juiste richting blijft uitgaan. Daarom doen we er alles aan om inspraak makkelijk en laagdrempelig te maken. Daarom gaan we voor een RaaT 2.0 waarin jullie mee kiezen hoe inspraak er bij Formaat uit moet zien.

Foto's: Kawtar Dari & Lena Verstraete

Bepaal mee hoe je inspraak kan geven

Op welke manier iedereen input kan geven, dat mogen jullie kiezen. Want de nieuwe werkvorm(en) gaan we samen bepalen. Zo organiseren we op **zaterdag 13 september** een denkdag. We willen samen brainstormen over de vorm, inhoud en bekijken hoe we samen voor meer en sterker open jeugdwerk kunnen gaan. Jij komt toch ook?

onze website houden we je op de hoogte over de ideeën én krijg je de kans om via de nieuwe vormen RaaT aan Formaat te geven.

Alle info via formaat.be/raat

We komen enkele keren per jaar samen om ideeën te verzamelen, adviezen te formuleren en mee richting te geven aan Formaat. Omdat samenkomen op een plaats niet altijd vanzelfsprekend is, gaan we nu op zoek naar andere vormen. Een online poll, een Discordkanaal of een groepsgesprek via WhatsApp? Het kan allemaal!

Praktische informatie

Wanneer

Zaterdag 13 september
12u tot 17u30

Locatie

De Mokke
Antwerpsesteenweg 219
9040 Gent

Prijs

Gratis

De RaaT in een nieuw jasje

In 2015 ontstond de RaaT, het officieel adviesorgaan van Formaat. Nu, 10 jaar later, is het dus tijd om dit adviesorgaan te herbekijken.

Over heel Vlaanderen en Brussel heen zijn er meer dan vierhonderd open jeugdwerkinitiatieven die we willen betrekken in het beleid van Formaat. Dat doen we via de RaaT. Elke werking kan een of meerdere vrijwilligers, of een beroepskracht laten deelnemen.

Lees je dit artikel pas na het eerste inputmoment? Geen probleem: op

Wat doet de RaaT?

De RaaT maakt zeker het verschil.
Enkele voorbeelden uit het verleden:

De BTNee-actie

Er waren plannen van de federale overheid om alle jeugdhuisen btw-plichtig te maken. De RaaT gaf mee de BTNee-actie vorm en zo kon Formaat ervoor zorgen dat enkel jeugdhuisen boven een bepaalde grens btw-plichtig zijn. Die strijd zetten we trouwens nog steeds verder en onlangs hebben we nog gepleit voor een verhoging van de toen vastgelegde grens.

Memoranda en beleidsnota Formaat

Euhm, wat?!

- Een **memorandum** is een korte tekst met duidelijke voorstellen voor politici. Het zegt: dit heeft het open jeugdwerk nodig. Naar aanleiding van de verkiezingen schreven we zo'n memorandum.
- Een **beleidsnota** is het plan van Formaat. Daarin staat wat we de komende jaren willen doen en bereiken in het open jeugdwerk. In 2024 schreef Formaat een beleidsnota voor 2026-2030.

De jongeren in de RaaT dachten mee, gaven input en feedback. Zo zorgden we ervoor dat de stem van jongeren goed terugkomt. En dat is superbelangrijk.

De onderzoekstrajecten van Formaat

Waar waren we gebleven? Open jeugdwerk en corona

- **Waarover gaat dit?** Hoe corona het open jeugdwerk beïnvloedde en hoe we het weer konden opstarten.
- **Rol van de RaaT:** meedenken over de vragen, praten met jongeren, ervaringen verzamelen.
- **Resultaat:** nuttige tips en acties om het open jeugdwerk terug op gang te brengen.

Drempels in het open jeugdwerk

- **Waarover gaat dit?** Formaat onderzocht wat jongeren tegenhoudt om zichzelf te organiseren in open jeugdwerkinitiatieven.
- **Rol van de RaaT:** drempels benoemen, verhalen ophalen, oplossingen mee uitwerken.
- **Resultaat:** sterke argumenten richting lokale besturen om drempels weg te werken.

Open jeugdwerk als plek van troost

Het leven is niet altijd leutig en plezierig. Soms gebeuren er minder leuke dingen die impact hebben op je werking, zoals het verlies van iemand dichtbij. Dan kan een hechte vriendengroep troost bieden. We zochten enkele mooie voorbeelden van het open jeugdwerk als plek van troost.

Foto's: Jeugddienst Poperinge

Deinze troostgemeente

Deinze wil een troostgemeente worden. De stad zet dit jaar een stap vooruit in het ondersteunen van inwoners die te maken krijgen met verlies en rouw. Aan het einde van het jaar krijgen ze, na een troosttraject met vzw Reveil, het label van officiële Reveil Troostgemeente. De jeugddienst van Deinze sprong meteen op het idee om er ook vanuit het jeugdwerk een rol in te spelen. In oktober zullen tal van lokale verenigingen, inwoners en vrijwilligers uiteenlopende acties organiseren, in het kader van de Troostmaand.

Ook Jeugdcentrum Brieljant zal dus meedoen! Er wordt nog volop nagedacht over wat de jongeren in en rond het jeugdcentrum zouden kunnen doen. Voorlopig denken ze erover om met het beschikbare lino-materiaal allerlei leuzen en quotes uit te snijden en die te drukken op grote vlaggen. Ze spelen zelfs met het idee om die dan aan de vlaggenmast van het stadhuis te hangen! Door zich ook te engageren voor de Troostmaand draagt JC Brieljant bij aan een warmere gemeenschap waar rouw bespreekbaar wordt voor jongeren.

Troostwandelingen in Poperinge

De jeugddienst van Poperinge zette in mei een eerste troostwandeling op poten: een verbindend moment voor iedereen in Poperinge. Mensen van verschillende generaties kwamen eerst samen aan JOC De Kouter voor een woordje uitleg. Daarna volgde een wandelparcours van 2 km. Er wandelden eerstelijns-psychologen mee om over rouw en troost te babbelen. Zij dachten op voorhand mee over het concept en de communicatie rond het evenement.

Rouw is een gevoelig onderwerp. Dat bleek ook in Poperinge, waar op vrij korte tijd drie jongeren waren overleden. Dat was de aanleiding voor de troostwandelingen: de betrokken families kregen dan ook een persoonlijke uitnodiging. Op het einde van de wandeling konden de deelnemers trooststenen achter-

laten aan de boom bij het jeugdhuis en napraten in de tuin. In oktober wordt opnieuw een troostwandeling georganiseerd. Dit keer met fakkels, in plaats van met trooststenen.

zie 't ons doen

Je hebt het misschien al door, maar dit magazine gaat over één ding: **community building** in het open jeugdwerk. Verbinding zoeken met elkaar en bruggen bouwen naar elkaar toe. Want dat is wat ertoe doet. Daarom organiseert Formaat op 8 en 9 mei 2026 een tweedaags congres waar het open jeugdwerk samenkomt. Zet dat in 't groot, met fluorstift gemarkeerd op jullie kalender. Want dit mag je niet missen.

We laten het zien

Net zoals in dit magazine laten we zien hoe we binnen het open jeugdwerk aan verbinding werken. Elke dag opnieuw. Door evenementen te organiseren, door een veilige plek te bieden of door ons in te zetten voor de buurt. Beleidsmakers, jeugddienstmedewerkers en andere mensen uit de sector zullen het geweten hebben. Open jeugdwerk is hier om te blijven.

Sterker open jeugdwerk door onze community

Het loopt allemaal niet van een leien dakje. We moeten onszelf blijven heruitvinden en uitdagingen blijven aangaan. Dat doen we samen. Met deze tweedaagse voor het open jeugdwerk stomen we ons klaar voor de toekomst. Daar maak jij deel van uit.

We tonen het aan elkaar

"Bij ons in het jeugdhuis doen we dat zo!" Bereid je voor op een tweedaagse vol inspiratie en uitwisseling. Je gaat naar huis boordevol ideeën voor je eigen werking. En uiteraard inspireer je ook anderen met je eigen verhalen.

We bouwen aan de open jeugdwerkcommunity

Het gaat gewoon gezellig worden, hé! Leer keiveel toffe mensen kennen uit jeugthuizen en open jeugdwerkingen over heel Vlaanderen en Brussel. Zelfs werkingen die je normaal gezien nooit zou tegenkomen. Wissel gegevens uit en stel achteraf vragen aan elkaar. Of nodig elkaar uit op activiteiten. Dat is bouwen aan community. We helpen elkaar en zorgen ervoor dat het open jeugdwerk blijft bestaan.

8 en 9 mei 2026

zie 't ons doen

Het tweedaagse congres waar
het open jeugdwerk samenkomt

 Broei, Gent

www.formaat.be

